

Список використаних джерел

1. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) від 15 липня 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://wl.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812
2. Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади : Постанова Верховної Ради України № 656-VIII від 31 серпня 2015 року // *Голос України*. – 2015. – № 161. – 2 вересня.
3. Договір про заснування Європейської Спільноти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_017/print1393436047750078
4. Протокол про застосування принципів субсидіарності та пропорційності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_641
5. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року // *Офіційний вісник України*. – 2013. – № 39. – Ст. 1418.

ВОЛКОВА Д. Є.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного права,
кандидат юридичних наук

ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ (ПРАКТИЧНІ ТА НАВЧАЛЬНІ ВИДАННЯ)

Дослідження про громадські організації в Україні характеризуються різноманітністю. Більшість з них представлена науковими працями, але не менш цікавими є і публікації практичного характеру, і навчальні видання.

Значна кількість видань з проблематики утворення і функціонування громадських організацій має не науковий, а практичний характер. Їхні автори є експертами громадських організацій, які отримують зарубіжні гранти на розвиток та/або дослідження сучасного стану цього інституту громадянського суспільства в Україні. Найбільша кількість таких досліджень проведена та оприлюднена Українським незалежним центром політичних досліджень (м. Київ). Менш активно друкує в паперовій формі, але часто розміщує у глобальній мережі Інтернет аналітичні звіти та огляди громадська організація «Юрист НДО» (м. Львів). На їхньому веб-сайті багато корисної інформації (www.lawngo.net/).

Публікації Українського незалежного центру політичних досліджень та інших громадських організацій, що в межах отриманих грантів

виконували замовлення з аналізу законодавства, вивчення поточної ситуації з таким інститутом громадянського суспільства, як громадські організації, важко оцінити однозначно. З одного боку, вони здійснюють регулярну та ретельну роботу — надруковано багато брошур та книжок, оприлюднена значна кількість матеріалів довідкового та аналітичного характеру. У цих працях проаналізовано законодавство, наведені висновки та рекомендації, у т. ч. практичного характеру. Проте назвати ці праці науковими навряд чи можливо, адже вони написані здебільшого практичними працівниками в цій сфері та адресовані переважно засновникам та учасникам громадських організацій. З іншого боку, відсутність зв'язку теорії та практики є недоліком, та незважаючи на дискусійність деяких пропозицій М. Лациби [1; 2], О. Віннікова [3; 4] та інших авторів таких праць, їхні твори допомагають привернути увагу до проблем громадських організацій, містять цікаві, а інколи й унікальні факти (статистичні огляди стану громадянського суспільства в Україні «Показники розвитку громадянського суспільства у 2010 р.», «Показники розвитку громадянського суспільства у 2011 р.») та багато доречних пропозицій щодо вдосконалення поточного законодавства про громадські організації.

Наприклад наразі існує тільки один: коментар Українського незалежного центру політичних досліджень «Як розуміти новий Закон «Про громадські об'єднання», 2013 р.», що розміщений у глобальній мережі Інтернет [1]. На підставі його аналізу слід зазначити, що цей коментар є суто практичним, він не носить наукового характеру (наприклад, у ньому не розглянуто проблемні питання, які впливають на підставі аналізу тексту Закону, у т. ч. щодо членства). Крім того, навряд чи це видання можна назвати «коментарем», адже в ньому не проведено постатейного аналізу чинного Закону України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р.

Нарешті, в Україні існує кілька навчальних видань, присвячених громадським організаціям. Вони присвячені різним аспектам функціонування громадських організацій, починаючи від громадських організацій міжнародного рівня і закінчуючи бухгалтерським обліком та проблемами економічної діяльності громадянських організацій в Україні. З точки зору конституціоналістів, на найбільшу увагу заслуговують навчальні посібники:

– «Громадські об'єднання в Україні», 2007 р., під редакцією В. М. Бесчастного. Ця книга приваблює тим, що автор розглядає широкий спектр громадських організацій у залежності від їх функціонального спрямування: профспілки, молодіжні, дитячі та жіночі організації, релігійні організації, ветеранські та патріотичні організації, організації споживачів та кредитні спілки, благодійні організації, творчі спілки, спортивні організації. Окрему увагу приділено політичним партіям, а також іноземним і міжнародним громадським організаціям;

– Л. І. Кормич та Д. С. Шелеста «Громадські об'єднання та політичні партії сучасної України», 2004 р. У цьому посібнику увагу привертають історіографічні матеріали про громадські об'єднання в Україні (с. 41–68) та розгляд таких громадських організацій, як національно-культурні товариства (с. 69–119), екологічні об'єднання та рухи (с. 120–135), а також жіночі об'єднання та рухи (с. 168–198);

– підручник В. В. Недбая та Д. С. Шелеста «Громадські об'єднання України», 2007 р., який має майже однакову структуру з попередньою працею, але деталізує деякі її розділи та містить більш актуальну інформацію.

Зазначимо, що в радянські часи аналогічних навчальних видань не існувало. Слід зазначити, що це свідчить, по-перше, про підвищення рівня академічної свободи, а по-друге, про зміну ставлення до ролі громадських організацій, про визнання їх внеску в існування та розвиток громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Лациба М. В. Як розуміти новий закон «Про громадські об'єднання» [Електронний ресурс] / М. В. Лациба, А. О. Шимчук. – К. : Укр. незалежний центр політ. досліджень, 2013. – Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua>
2. Лациба М. В. Новий закон про благодійництво. Зроби свій внесок! / М. В. Лациба, О. Ю. Вінніков ; Укр. незалежний центр політ. досліджень. – К. : Агентство «Україна», 2010. – 20 с.
3. Вінніков О. Правовий висновок щодо відповідності Закону України «Про об'єднання громадян» № 2460 від 16 червня 1992 р. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо правового статусу неурядових організацій у Європі № СМ/Рес(2007)14 / О. Вінніков // Правові умови розвитку громадянського суспільства в Україні. Що потрібно зробити? / М. В. Лациба, А. О. Красносізька [та ін.] ; Укр. незалежний центр політ. досліджень. – К. : Агентство «Україна», 2011. – С. 71–88.
4. Вінніков О. Урізана свобода, або наслідки прийняття Закону «Про громадські об'єднання» / О. Вінніков // Юрид. вісник України. – 2012. – № 22. – С. 12.